

Sotsiaalkindlustusameti (SKA) õppekava koostamise vorm

Õppekava nimetus	Perevanema ja kasvataja täienduskoolitus	
Õppekavarühm	sotsiaaltöö ja nõustamine	
Õppekava koostamise alus	SHS § 45 ¹³ lg 5, LasteKS § 15 lg 1 Sotsiaalhoolekande seadus–Riigi Teataja Lastekaitse seadus–Riigi Teataja	
Õppekeel	eesti keel või vene keel	
Õppe eesmärk	Koolituse läbinud osaleja toetab lapse- ja perekesksest lähenemisest lähtuvalt asendushooldusel viibiva lapse arengut, võttes arvesse tema võimalikku trauma ja kaotuskogemust ning arengulisi erivajadusi.	
Sihtgrupp	Asenduskodu kasvatajad, perevanemad ja turvakodus lapse arengut kujundavad ja toetavad töötajad.	
Õppe alustamise tingimused	Õppija on asenduskodu kasvataja, perevanem või turvakodus lapse arengut kujundavad ja toetavad töötajad.	
Õppe maht ja ülesehitus (akadeemilistes tundides)	Õppe kogumaht akadeemilistes tundides:	160 ak/h
	sh auditoorse töö maht akadeemilistes tundides:	144 ak/h
	sh praktilise töö maht akadeemilistes tundides:	
	sh iseseisva töö maht akadeemilistes tundides:	16 ak/h
Õpiväljundid	<p>Koolituse läbinu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • mõistab olulisemaid lapse arengu etappe, kiindumussuhte olemust ja mõju lapse käitumisele ning kiindumusmuustrite kujunemisele. • märkab tunnuseid ja/või käitumist, mis viitavad lapse võimalikule trauma kogemusele, väärkohtlemisele või psühholoogilistele probleemidele ja oskab neis olukordades adekvaatselt reageerida ning last toetada; • loob asendushooldusel oleva lapsega usaldusliku suhte ja võimaldab tema potentsiaali arengut kasutades positiivse vanemluse põhimõtteid; • tagab lastele (sh erivajadustega lastele) turvalise, füüsilist ning vaimset arengut toetava ja põhiõigusi järgiva keskkonna asendushooldusel; • toetab asendushooldusel olevat last raskete olukordade ja emotsioonidega toime tulemisel ja mõistab, kuidas ise asenduskodus töötamisest tulenevate pingete ja väljakutsetega toime tulla; • käitub teadlikult konfliktssesse olukorda sattunud asendushooldusel viibivate lastega ning mõistab, kuidas konflikte ennetada. • õpetab lastele, kuidas luua ja hoida positiivseid ning püsivaid sotsiaalseid suhteid olles enda käitumise ja tegevusega eeskujuks. • väärtustab meeskonnatöö olulisust ja mõistab, kuidas tulla toime omavaheliste konfliktidega. 	

	<ul style="list-style-type: none"> • analüüsib ja reflekteerib oma käitumist ning hoiakuid ja hindab sealjuures teadlikult enda tugevusi ja arengukohti.
Õppesisu	<p>LAPSE ARENG JA KIINDUMUS Lapse arenguetapid; kiindumussuhte teooriad; turvaline kiindumussuhe ja selle vajalikkus lapsele; asendushoolduses viibiva lapsega kiindumussuhte loomise põhimõtted ja etapid; enda kiindumusstiili analüüs; lapse toetamine elumuutustega toimetulemisel. Auditoorne töö 16 akad/h ja iseseisev kirjalik kodutöö mahus 2 akad/h.</p> <p>TRAUMA JA KAOTUS Lapse psühholoogilise trauma olemus ja vormid; kaotuse kategooriad ja leinaprotsess; asendushooldusel viibiva lapse toetamine kaotuse ja traumaga kohanemisel; traumareaktsiooni esile kutsuvad olukorrad; trauma või kaotuskogemuse mõju lapse käitumisele; võtted lapse sisemise turvatunde suurendamiseks. Auditoorne töö 16 akad/h ja iseseisev kirjalik kodutöö mahus 2 akad/h.</p> <p>VÄÄRKOHTLEMINE Väärkohtlemise olemus, vormid, tunnusmärgid ja mõju lapsele; adekvaatne reageerimine ning lapse toetamine erinevat tüüpi väärkohtlemiste avastamisel; laste omavahelise väärkohtlemise ennetamine asutuse kontekstis. Auditoorne töö 16 akad/h ja iseseisev kirjalik kodutöö mahus 2 akad/h.</p> <p>TÖÖTAJA VAIMNE TERVIS Töötajate toetamine asenduskodus töötamisest tulenevate pingete ja väljakutsetega toime tulemisel; läbipõlemise ja stressi tunnuste märkamine; stressiga toimetulek kasutades enesejuhtimise meetodeid; enda tööstressi ja läbipõlemise analüüsimine. Auditoorne töö 16 akad/h ja iseseisev kodutöö mahus 1 akad/h.</p> <p>LAPSE VAIMNE TERVIS Levinumad vaimse tervisega seotud probleemid ja psüühilised häired asendushooldusel viibivate laste hulgas; erinevate häirete märkamine; psüühilise häirega lapse toetamise võtted ning abi saamise võimalused; lapse vaimset tervist toetav keskkond asendushooldusel; Auditoorne töö 24 akad/h ja iseseisev kirjalik kodutöö mahus 3 akad/h.</p>

	<p>POSITIIVNE VANEMLUS Positiivse vanemluse olemus ning tõhusad kasvatamisstrateegiad, mis toetavad usalduslike suhete tekkimist, lapse ja töötaja arengut, enesehinnangut, turvalise ja arendava keskkonna loomist, piiride seadmise ja probleemide lahendamise oskuste arenemist; positiivse vanemluse erinevus harjumuspärasest vanemlusest; strateegiad, mis töötavad ja toovad kasu nii lapsele, kui ka töötajale; lapse toetamise võtted; lapse enesehinnangu tõstmise meetodid; tõhusad distsiplineerimise meetodid pere- ja asenduskodus. Auditoorne töö 24 akad/h ja iseseisev kirjalik kodutöö mahus 3 akad/h.</p> <p>LAPSE ÕIGUSED Lapse õigused ning nende rakendamine pere- ja asenduskodus; asendushoolduse vormid ja erinevused; valdkonda reguleeriv seadusandlus ja lapse õiguse põhiprintsiibid; lapse huvides võrgustiku koostöö tegemise olulisus; asendushooldusel viibivate laste identiteediõiguste rõhutamine ning selle olulisus; peresidemete säilitamise olulisus; lapse kaasatus, autonoomia ning osalusõigus. Auditoorne töö 20 akad/h ja iseseisev kirjalik kodutöö mahus 2 akad/h.</p> <p>KONFLIKTI JUHTIMINE Konflikti mõiste olemus ning selle tekkemehhanism; konfliktide ennetamine ning toimetulek kriisiolukorras; enda ja meeskonna rolli mõtestamine konflikti olukorras; konfliktis toimimise stiilid; konfliktide lapsekeskne lahendamine ning tehnikad; lastevaheline kiusamine asenduskodus; tõhusad kiusamise ning konfliktide ennetamise meetodid. Auditoorne töö 12 akad/h ja iseseisev kodutöö mahus 1 akad/h.</p>
<p>Õppemeetodid</p>	<p>Kontaktõppe peamiseks õppemeetoditeks on lühiloengud, grupiarutelud, praktilised harjutused, rollimängud, juhtumianalüüsid, ümberpööratud klassiruumi meetod, loovharjutused ja reflektatsioon.</p> <p>Iseseisvate tööde meetoditeks situatsioonülesannete lahendamine, arutelu, juhtumikirjeldused ja -analüüsid, enesereflektatsioon, praktilised harjutused.</p>
<p>Õppekeskkonna kirjeldus</p>	<p>Koolitus koosneb kontaktõppest ja iseseisvatest kodustest töödest, mis tuleb õppijal sooritada kontaktõppe vahelisel ajal.</p> <p>Kontaktõppe toimub tööpäevadel, mahus kuni 8 akad/h järjest ühel koolituspäeval. Koolituspäeva jooksul on organiseeritud toitlustus: kohvipausid soolaste ja magusate suupistetega hommikul ja õhtul ning lõunasöök.</p>

	<p>Kontaktõpe on üldiselt planeeritud auditoorse õppena, kuid võib erandlikel juhtudel toimuda ka veebikeskkonnas. Auditoorne õpe toimub hea ligipääsetavusega ning õppetöök sobivate tingimustega koolitusruumides. Koolituse asukoht on hea ühistranspordi ühenduvusega ning parkimisvõimalustega.</p> <p>Õppijate arv ühes grupis on kuni 21 inimest.</p> <p>Osalejatele on õppevahenditena tagatud esmased kirjutusvahendid ja paber. Vajadusel tagatakse osalejale õppetöök vajalikud veebikeskkonnad, mille kasutamiseks kasutab koolitusel osaleja isiklikku arvutit. Isiklik arvuti on vajalik ka kodutööde kirjutamiseks ja vormistamiseks.</p>
<p>Iseseisev töö</p>	<p>Kontaktõppe vahelisel ajal tuleb õppijal sooritada iseseisvad kodused tööd. Iga mooduli lõpus on üks individuaalne kodune töö (essee, kordamisküsimused, juhtumianalüüs, eneserefleksioon, praktiline ülesanne vms), mis põhineb vastavas moodulis läbitud teemadel. Iseseisva töö täpne juhend antakse igal moodulil eraldi ning koolitaja tutvustab seda koolitusmooduli käigus.</p> <p>Puudumise korral tuleb puudunud päeva kirjandus/materjalid iseseisvalt läbi töötada ning vastavalt koolitaja näpunäidetele loetu kohta analüüs või kokkuvõtte kirjutada.</p> <p>Moodulis „Positiivne vanemlus“ puudunud päeva iseseisva tööga asendada ei saa.</p>
<p>Õppematerjalid</p>	<p>Välja töötatud õppematerjal, mis toetab moodulite õppesisu, ettekanded/esitlused, teemakohane kirjandus, töölehed ning õppevideod.</p> <p><u>Täiendavad õppe- ja juhendmaterjalid:</u> Perevanema ja kasvataja kompetentsimudel 2021 Perevanema ja kasvataja kompetentsimudeli seletuskiri Asendushooldusel täisealiseks saavate noorte iseseisvumise ja elluastumise toetamine Juhend lastevastase vägivalla ennetamiseks ja vähendamiseks asenduskodudes 2015 Laste õiguste tagamine - juhend asendushoolduse valdkonna töötajatele Laste ja noorte seksuaalkäitumise murebaromeeter Laste seksuaalne areng vanuses 0 - 18 aastat Infokogumik: Vaimne tervis, väärtus meie kõigi jaoks Käsiraamat: Teekond erilise lapse kõrval</p>

	<p><u>Soovituslik kirjandus:</u> Larsen, E. (2016). Miljööteraapia laste ja noortega. Organisatsioon kui terapeut. Tallinna Raamatutrükikoda <u>Mina olen enda oma.</u> Juhani Püttsepp (MTÜ Lastekaitse Liit, Justiitsministeerium) – lasteraamat seksuaalse väärkohtlemise ennetamisest Van der Kolk, B. (2020). Keha peab arvet. Tänapäev Marek Wnuk, Ulyana Dolyniak (2018). Töö traumeeritud lastega. MTÜ Igale Lapsele Pere Bannink, F. (2022). 101 Lahenduskeskset küsimust toimetulekuks traumaga. Kriisinõustamise ja Eneseleidmise Keskus Mahena Golding, K.S (2017). Sild üle rahutu vee. Jutustused, mis aitavad leida tee traumeeritud laste südamesse. MTÜ Igale Lapsele Pere Hughes, D.A (2017). 8 nurgakivi parimate suhete vundamendis. MTÜ Igale Lapsele Pere Veskis, K. (2022). Autismi olemus. Neuroloogilise mitmekesisuse kaitseks. Pilgrim Aron, E.N. (2017). Ülitundlik laps. Hea lugu Wikström, A. (2015). Ükski pere pole saar. ATH, lapsevanemad ja süütunne. Egmont Estonia</p>
<p>Nõuded õpingute lõpetamiseks, sh hindamismeetodid ja hindamiskriteeriumid</p>	<p>Koolituse läbimise tingimuseks on vähemalt 85 protsendi ulatuses kontaktõppes osalemine ning iga mooduli raames iseseisva koduse töö sooritamine arvestatud tasemel.</p> <p>Hindamismeetodid ja -kriteeriumid: Iseseisvate tööde sooritamise puhul on järgitud iga mooduli raames koolitajate poolt ette antud ülesannete nõudeid ning struktuuri.</p> <p>Juhtumianalüüs: Tuginedes moodulis õpitule on analüüsitud valitud juhtumi või uuritava isiku probleeme ja ressursse ning sõnastatud võimalikud lahendused.</p> <p>Eneserefleksioon: Õppepäevade järgselt on läbi viidud arutelu ja õpitu kogemuste jagamine kolleegiga, on kirjutatud vastavalt juhiste lühikokkuvõtte.</p> <p>Juhtumikirjeldus: Vastavalt koolitaja poolt ette antud lähtepunktidele on võimalikult täpselt kirjeldatud valitud juhtumit/isikut.</p> <p>Kirjalik ülesanne: Mooduli kirjandus/materjal on iseseisvalt läbi töötatud ning selle põhjal on lahendatud kirjalik ülesanne.</p> <p>Arutus: Koolitaja poolt ette antud teemal on kirjutatud arutlev essee, milles on toodud teemakohaseid näiteid ning on arvestatud töö juhises välja toodud ülesehituse ja vormistusnõuetega.</p>

Sotsiaalkindlustusameti (SKA) õppekava koostamise vorm

	Taastava vestluse läbi viimine: Taastav vestlus on läbi viidud arvestades kindlat struktuuri, on koostatud põhjalik eneserefleksioon ja analüüs vastavalt etteantud juhistele.
Õppe läbimisel väljastatav dokument (tunnistus või tõend)	Tunnistus
Koolitaja kompetentsust tagava kvalifikatsiooni või õpi- ja töökogemuse kirjeldus	Koolitajatel on koolitusmooduli teemaga seotud või lähedane kõrgharidus ning antud valdkonnas koolitamiskogemus viimase kahe aasta jooksul (vähemalt üks läbiviidud grupikoolitus aastas).
Õppekava kinnitamise aeg	